

ВІДГУК
на дисертацію БЄЛІНА ВЛАДИСЛАВА СЕРГІЙОВИЧА
на тему «ВПЛИВ ДЕГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ФІНАНСОВИЙ
РИНОК УКРАЇНИ»,
представлену на здобуття наукового ступеня доктора філософії
зі спеціальності 072 - Фінанси, банківська справа та страхування галузі
знань 07 Управління та адміністрування

1. Актуальність теми дослідження.

Дисертаційна робота В.С. Беліна присвячена дослідженню впливу деглобалізаційних процесів на фінансовий ринок України. Актуальність теми зумовлена глибокими трансформаціями, що відбуваються у світовій економіці та фінансовій системі протягом останнього десятиліття. Глобалізація, яка раніше сприяла безпрецедентній інтеграції світових ринків, з 2010-х років почала уповільнюватися, поступаючись місцем зворотній тенденції - деглобалізації. Деглобалізаційні процеси проявляються у скороченні транскордонних потоків капіталу та зниженні темпів зростання світової торгівлі. Ці зміни викликані низкою ключових факторів: торговельні війни, поширення політики економічного протекціонізму, пандемія COVID-19, повномасштабна військова агресія Росії проти України.

Для України ці процеси мають безпосередній вплив. У попередні роки Україна отримувала значні вигоди від фінансової глобалізації, але водночас зростала її залежність від зовнішньої кон'юнктури. Сучасні деглобалізаційні тенденції створюють нові виклики для українського фінансового ринку. Війна різко погіршила інвестиційний клімат: обсяги ПІІ впали до \$0,6 млрд у 2022 році, а приватні капіталовкладення залишаються на низькому рівні.

У той же час, Україна проголосила курс на європейську інтеграцію, що відкриває нові можливості для регіональної кооперації. У цьому контексті, дослідження впливу деглобалізації та вироблення науково обґрунтованих підходів до забезпечення стійкого розвитку вітчизняного фінансового ринку є високо актуальними. Відсутність комплексних досліджень у цій сфері перешкоджає формуванню цілісної стратегії розвитку фінансового ринку України в нових умовах.

Тому тема дослідження Беліна В.С. є актуальною, її мета та поставлені завдання відповідають потребам для науки, економіки, державного управління.

2. Практичне значення результатів дисертаційного дослідження та зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Актуальність результатів дисертації Беліна В.С. доведена зв'язком дослідження із науково-дослідною роботою кафедри фінансових ринків та технологій Державного податкового університету «Державні запозичення в системі публічних фінансів» (номер державної реєстрації 0121U109588). Окремі результати були використані у діяльності Акціонерного товариства «Ощадбанк», АТ Філія – Головне управління по м. Києву та Київській області «Державний ощадний банк України» та ПРАТ СК "Вусо". У навчальному процесі Державного

податкового університету при викладені дисциплін також були використані результати дослідження.

3. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій.

Дисертаційна робота автора містить чітко визначену мету, об'єкт, предмет, завдання, сучасні методи теоретичного й емпіричного дослідження, які обґрунтовують тему дослідження. Автор використовує значний обсяг аналітичного матеріалу, що відображає світову торгівлю та фінансовий сектор, фінансовий ринок України, взаємовідносини на міжнародному ринку. Основні результати роботи опубліковані у фахових виданнях України та мають апробацію на міжнародних і вітчизняних науково-практичних конференціях.

4. Наукова новизна дисертаційного дослідження.

Наукова новизна дисертаційного дослідження В.С. Беліна полягає в отриманні нових результатів, які розширюють існуючі знання про вплив деглобалізаційних процесів на фінансовий ринок. Головні елементи новизни, включають:

- удосконалено інструментарій аналізу впливу зовнішніх факторів на національний фінансовий ринок
- розвинуто підходи до класифікації деглобалізації у фінансовій сфері;
- уточнено розуміння впливу деглобалізаційних процесів на фінансовий ринок України; уточнено понятійно-категорійний апарат, такі як «фінансова деглобалізація» та «стійкість фінансового ринку в умовах деглобалізації»;
- оновлено понятійно-категорійний апарат фінансової науки шляхом введення терміна "геоекономічна фрагментація";
- набули подальшого розвитку теоретико-методологічні підходи до формування державної політики в сфері розвитку фінансового ринку України в умовах глобальних змін. Розроблено нові моделі, що враховують необхідність зміцнення внутрішньої стійкості, диверсифікації джерел фінансування та посилення інтеграції з європейською фінансовою системою.

Це дозволяє зробити висновок про достатній рівень обґрунтованості та аргументованості дослідження, наукових результатів, висновків та рекомендацій. Автор ґрунтовно розкриває сутність деглобалізаційних процесів, розглядаючи їх як довгострокову, багатоаспектну тенденцію, що охоплює економічну, політичну та соціокультурну сфери. Робота вирішує важливе наукове завдання, заповнюючи прогалини в дослідженні прямого впливу деглобалізації на фінансову систему України.

Завдання роботи були виконані у відповідності до визначеної мети дослідження.

5. Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій в наукових публікаціях за темою дисертації.

Наукові положення, висновки та рекомендації дисертаційної роботи В.С. Беліна викладено в наукових публікаціях, що підтверджує самостійність та завершеність дослідження.

Результати дисертації опубліковано у 18 наукових працях загальним обсягом 3,05 д.а., з яких особистий внесок автора становить 2,8 д.а. Це включає 4 статті у наукових фахових виданнях України та 14 публікацій апробаційного характеру (тези конференцій, матеріали наукових семінарів). Ця кількість та обсяг повністю відповідають вимогам МОН України щодо публікацій для здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Характер публікацій, в яких відображено положення дисертації, повною мірою розкриває шляхи вирішення наукової проблеми аналізу впливу деглобалізаційних процесів на фінансовий ринок. Результати дослідження були представлені на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях та пройшли апробацію. Праці автора, які опубліковано у співавторстві, представлені у переліку публікацій дисертанта з уточненням внеску самого автора в рамках проведеного дослідження. На захист дисертації винесено виключно особисті розробки здобувача. Публікації демонструють самостійність здобувача в отриманні наукових та практичних результатів дослідження, а також їхнє оприлюднення до захисту.

6. Структура, стиль та мова дисертаційної роботи.

Дисертаційна робота В.С. Беліна написана українською мовою та відповідає вимогам наукового стилю. Матеріал викладено логічно та послідовно, що забезпечує чітке сприйняття змісту. Структура дисертації є стандартною та повною: вона містить вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел та додатки. Для візуалізації результатів дослідження та полегшення сприйняття інформації автор ефективно використав графічні матеріали (рисунки, таблиці). Висновки, як загальні, так і проміжні, є ґрунтовними і містять чіткий опис отриманих результатів та їхнє практичне значення. Оформлення літературних джерел відповідає вимогам ДСТУ, що свідчить про дотримання академічних стандартів.

7. Дотримання академічної доброчесності.

Дисертаційна робота В.С. Беліна є самостійно виконаним науковим дослідженням. Всі наукові положення, висновки, розробки та рекомендації, винесені на захист, були отримані особисто здобувачем. Автор дотримався всіх принципів і норм академічної доброчесності. Це підтверджується тим, що в тексті дисертації є посилання на всі використані джерела інформації, твердження та публічні дані; цитати оформлені відповідно до правил, із зазначенням посилань на відповідних авторів. Перевірка роботи показала, що порушень академічної доброчесності не виявлено.

8. Відповідність дисертації спеціальності і вимогам, що висуваються до дисертацій, які подано на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Дисертаційна робота Беліна В.С., виконана на тему «Вплив деглобалізаційних процесів на фінансовий ринок України», за змістом, метою, завданнями, висновками та науковою новизною повністю відповідає спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування. Дисертація подана у форматі кваліфікаційної наукової праці на правах рукопису, містить наукові положення, нові науково обґрунтовані теоретичні, організаційні, методичні результати, які характеризуються ознаками наукової новизни та мають істотне значення для галузі знань 07 - Управління та адміністрування.

9. Дискусійні положення та зауваження до дисертації.

Разом з тим, крім позитивної оцінки результатів дослідження, за окремими положеннями, висновками та рекомендаціями, наведеними у дисертаційній роботі, слід виділити окремі зауваження та дискусійні моменти, які мають рекомендаційний характер та слугують підставою для наукової дискусії:

1. У пункті 1.2. «Ключові фактори розвитку деглобалізаційних процесів» не вистачає структуризації зазначених факторів. Значна частина пункту характеризує Україну (на що виділено 2 розділ роботи). Частину факторів варто перенести з пункту 1.3 та структурувати сам пункт роботи.
2. У пункті 1.3. варто врахувати регіоналізацію міжнародного фінансового ринку, зокрема на валютному та фондовому ринках, впливи санкцій.
3. На сторінці 95 автор акцентує увагу на ролі державного регулювання для боротьби з кризою країн, які розвиваються. Проте варто також вказати приклад рішень США, ЄС, Китаю в останні роки.
4. Варто краще структурувати пункт 2.2. Пункт наповнений важливим аналізом фінансового ринку України, аналізує сектори ринку. Для кращого сприйняття дослідження, варто згрупувати інформацію по цих секторах.
5. У пункті 2.2 та 2.3. варто врахувати фактор війни, який має значний вплив на зміни фінансового ринку України. Вище автор описує деглобалізацію як напрям національного безпеки. У третьому розділі цьому фактору також присвячено значну увагу. У пункті 2.3. варто додати аналіз законодавчих змін, які вплинули на ринок в останні роки, зміни до фінансової стратегії України, спроби врегулювати ринок віртуальних активів.
6. Пункт 3.2. варто доповнити напрямами змін вдосконалення інфраструктури фінансового ринку України.

Однак зауваження, дискусійні питання та відзначені недоліки не знижують наукової цінності дисертаційної роботи та актуальності практичних результатів.

Загальний висновок

Ознайомившись із дисертаційною роботою здобувача Беліна Владислава Сергійовича, можна зробити висновок, що дисертація, виконана на тему «Вплив деглобалізаційних процесів на фінансовий ринок України», є завершеним науковим дослідженням та має логічну побудову. Зміст дисертаційної роботи

відповідає визначеній меті, а всі поставлені завдання вирішено повною мірою. Результати дослідження, його висновки та рекомендації мають наукову новизну, а також теоретичне і практичне значення. Публікації здобувача достатньо повно розкривають зміст проведеного дослідження. Їх обсяг та кількість відповідають вимогам МОН України.

За актуальністю, науковим рівнем, практичною цінністю отриманих результатів дисертаційна робота Беліна В.С. на тему «Вплив деглобалізаційних процесів на фінансовий ринок України» повністю відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження вимог до оформлення дисертації від 12.01.2017 р. № 40 та Постанові Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії від 12.01.2022 р. № 44, а її автор – Белін В.С. – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування.

Рецензент:

К.е.н., доцент,
завідувач кафедри фінансів та бізнесу,
Національного університету
«Острозька академія»

Шулик Юлія Віталіївна